

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету

Калинич І.В./
«31» серпня 2020 року

СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГЕОУРБАНІСТИКА»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
За освітньою програмою	Географія
Статус дисципліни	вибіркова

Ужгород – 2020

Назва курсу	Геоурбаністика
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 «Природничі науки» 106 «Географія»
Викладачі курсу	Бобок І.С.
Профайл викладачів	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/user/profile.php?id=232
E-mail	iryana.bobok@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1037
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	3 кредити / 90 годин
Обсяг курсу	Денна форма навчання: 30 год. аудиторних, 20 год. лекцій, 10 год практичних, 60 год. СРС; Заочна форма навчання: 10 год. аудиторних, 8 год. лекцій, 4 год. практичних, 80 год. СРС
Формат курсу	Очний, комбінований
Анотація до курсу	Геоурбаністика - інтегральна дисципліна, що поєднує знання багатьох наук, але базується на географічному аналізі еволюції міських поселень. Висвітлює теоретико-методологічні засади вивчення урбанізаційних утворень, розкриває передумови й закономірності просторової еволюції міських систем розселення та процесів урбанізації у світі й Україні, характеризує новітні тенденції глобального значення міст як фокусів зростання національних економік і розвитку світового господарства, аналізує передовий досвід здійснення міської політики. Для студентів природничо-географічних та суміжних спеціальностей, зокрема спеціальності 106 «Географія».
Ключові слова	Геоурбаністика, урбанізація, урбанізм, субурбанізація, міські поселення
Мета та цілі курсу	Курс «Геоурбаністика» покликаний ознайомити здобувачів вищої освіти із питаннями, що стосуються об'єкта, предмета, особливостей історичного розвитку та головних наукових положень геоурбаністики; визначити геопросторові особливості протікання урбанізаційних процесів, виявити чинники формування міських поселень та зростання рівня урбанізації в світі та в Україні впродовж ХХ – початку ХХІ століття; висвітлити основні тенденції геоурбаністичних процесів у світі; формувати навички аналізу просторової організації території, впливу демографічних процесів на розвиток сільського і міського розселення; формувати вміння аналізувати і давати оцінку розвитку міського розселення, розробляти напрями містобудівної політики, направлену на охорону здоров'я населення міст та інших поселень, охорону навколишнього середовища від негативного впливу урбанізації і міської забудови. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних

	<p>джерел.</p> <p>ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.</p> <p>ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.</p> <p>ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.</p> <p>ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.</p> <p>ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.</p>
Пререквізити курсу	<p>ОК 2.7. Основи картографії</p> <p>ОК 2.11. Ландшафтознавство з основами ландшафтної екології</p> <p>ОК 2.17 Регіональна економічна і соціальна географія</p> <p>ОК 2.20 Географія світового господарства</p> <p>ОК 2.21 Географічне прогнозування</p> <p>ОК 2.25 Географічні інформаційні системи</p> <p>ОК 2.27 Географія населення з основами демографії</p>
Очікувані результати навчання	<p>ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії геоурбаністики.</p> <p>ПРН 3. Пояснювати особливості організації урбанізованого географічного простору.</p> <p>ПРН 5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області геоурбаністики.</p> <p>ПРН 6. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі для дослідження темпів зростання урбанізації в часі і просторі географічного середовища.</p> <p>ПРН 7. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад урбанізованих ландшафтів.</p> <p>ПРН 13. Аналізувати зміни компонентів навколишнього середовища, спричинені урбанізацією, шукати шляхи зменшення негативного впливу на довкілля.</p>
Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Традиційні лекційно-семінарські заняття з поєднанням інтерактивних форм (за можливості): групове обговорення, моделювання наукових проблем та їх розв'язання, мозковий штурм, демонстрація відеоматеріалів професійного спрямування</p>
Необхідне обладнання	<p>Інтерактивна дошка, проектор, комп'ютер, навчально-методичні комплекси</p>

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
	Практичні (семінарські) заняття	5	35	5	35
	Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні / Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	20	2	20
	Презентація	1	10	1	10
	Виступ з доповіддю	1	5	1	5
	Модульна контрольна робота	1	30	1	30
	Разом		100		100
Підсумковий контроль, форма	Підсумковий контроль: залік у формі усної перевірки знань – відповідей на питання, що додаються у кінці робочої програми.				
Зміст курсу	<p>Лекції: Тема 1. Геоурбаністика як галузь географії населення Тема 2. Історичні аспекти розвитку і становлення міст Тема 3. Економіко-географічна основа розвитку міст Тема 4. Урбанізація як багатогранний соціально-економічний процес. Історія урбанізації Тема 5. Урбанізація: суть та суспільне значення Тема 6. Групові форми міського розселення Тема 7. Сучасні тенденції розвитку міських поселень у світі. Тема 8. Проблеми сучасної геоурбаністики в Україні Тема 9. Головні тенденції розвитку міст в Україні Тема 10. Регулювання розвитку міст в Україні та світі.</p> <p>Практичні: Тема 1. Зародження цивілізації. Перші міста. Історія розвитку міст на планеті (семінар) Тема 2. Аналіз суспільно-географічних явищ та процесів з використанням конкретно-наукових методів Тема 3. Аналіз головних індикаторів рівня та якості життя населення у містах Тема 4. Формування сучасних великих міст та міських агломерацій і мегаполісів Тема 5. Сучасні програми соціально-економічного розвитку міст, прогнозування тенденції розвитку великих та малих міст в Україні у XXIст. (семінар)</p>				
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Основна література</p> 1. Гладкий О.В., Іщук С.І. Географія міст. Геоурбаністика. Підручник. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2014. – 300 с. 2. Дронова О.Л. Геоурбаністика : навч. посіб. / О. Л. Дронова. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2014. – 419 с. <p style="text-align: center;">Допоміжна література</p> 1. Блій Г. де, Муллер П., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ. – К.: Либідь, 2004 . – 740 с. 2. Підгрушний Г. Міста-метрополіси як новітня форма територіальної організації суспільства / Г. Підгрушний, О. Денисенко // Досвід та перспективи розвитку міст України : [зб. наук. праць]. – 2010. – № 18. –				

	<p>С. 65–78.</p> <p>3. Омельченко Н. Соціально-географічна урбаністика: досвід та історіографія // Часопис соціально-економічної географії. – Вип. 19(2). – Харків, Вид-во:Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2015. - С. 157-164.</p> <p>4. Функции городов и их влияние на пространство / под. ред. Л.Г. Руденко. — К.:Феникс, 2015. — 292 с.</p> <p>5. Шаблій О.І. Суспільна географія у двох кн. Книга перша. Проблеми теорії, історії та методики дослідження: [Вибрані твори] / Олег Шаблій. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 814 с.</p>
<p>Інформаційні ресурси</p>	<p>Global Cities, Present and Future [Електроний ресурс] — Режим доступу: http://www.akearney.com/research-studies/global-cities-index/full-report</p>
<p>Питання для підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Геоурбаністика як наука. 2. Позитивні та негативні риси урбанізації. 3. Феномен гіперурбанізації. 4. Основні форми міського розселення і їх обумовленість природними та соціально-економічними факторами. 5. Вплив на розселення населення рівня розвитку виробничих сил, природних умов і ресурсів. 6. Міські поселення постійні і тимчасові. 7. Міста як опорні пункти розселення. 8. Оптимізація територіальної організації міського розселення і вирішення проблем охорони навколишнього середовища. 9. Екологічне співставлення населених місць і природного середовища. 10. Поняття екологічного планування міста. 11. Загальні закономірності розміщення міського населення в залежності від природних факторів. 12. Створення перших міських поселень на Землі. 13. Стародавні міста Сходу: Єгипет, Межиріччя, Індія, Китай. 14. Розквіт міського розвитку у античні часи: від міст Східного 15. Середземномор'я (Палестина, Фінікія) до Стародавньої Греції і міст 16. Римської імперії. 17. Середньовікові європейські міста: функції, особливості розміщення і внутрішня структура Епохи Відродження – новий розквіт міського розвитку. 18. Середньовікові міста Сходу: арабські, індійські, китайські. Їх відмінності від європейських міст. 19. Історико-стильові особливості озеленення. 20. Стародавні міста на території сучасної України. 21. Міста Нового часу у Європі: становлення сучасних промисловоторгових міст – Амстердам, Брюссель та ін. 22. Особливості розвитку основних європейських столиць – Париж, Лондон, Берлін. 23. Особливості нових міст у Північній Америці, Латинській Америці, Азії, Африці. 24. Розвиток міського розселення в Україні у Новий час. 25. Диференціація урбанізації по країнах світу до кінця Нового часу. 26. Важливі міста світу до початку ХХ ст. 27. Типологія міст. Форми міських поселень і міського розселення. 28. Міське розселення у розвинутих країнах та країнах, що

	<p>розвиваються.</p> <ol style="list-style-type: none">29. Міські агломерації, конурбації, мегаполіси, групові системи населених міст.30. Територіальні і функціональні системи міських поселень.31. Теорії розміщення і розподілу міст: Ціпфа, Крісталлера.32. Концепції економіко-географічного положення міст.33. Мікрогеографія міст.34. Планувальна і соціально-економічна структура міст.35. Основні тенденції розвитку процесів урбанізації і систем міст у сучасному світі.36. Зв'язок урбанізації з міграцією і демографічними процесами.37. Стадії урбанізації. Субурбанізація і рурбанізація.38. Стадії урбанізації в різних країнах світу.39. Територіальні основи міської (містобудівельної) політики в країнах світу.40. Управління розвитком міста як інтегральним соціально-економічним суспільством, системою, комплексом.41. Особливості міських поселень в Україні.
--	--